

Beeldvormende raad – beleidsvorming Kerkenvisie West Betuwe

“Samen voor onze kerken in West Betuwe”

Maartje van Reijmersdal – Gemeente West Betuwe
Ernst van Tongeren & Alexander van Setten – Energie Samen Rivierenland

31 januari 2022

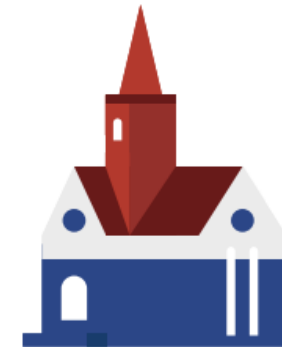
Wat gaan we doen vanavond?

- 20:05 – 20:20 uur Presentatie: Introductie kerkenvisie
- 20:20 – 20:30 uur Vragen n.a.v. de presentatie
- 20:30 – 21:10 uur Uit elkaar in groepen: wensen & indrukken
- 21:10 – 21:25 uur Terugkoppeling
- 21:25 – 21:30 uur Afronding & vervolg

Samen voor onze
kerken in West Betuwe

Wat is een kerkenvisie?

- Meer dan 7.000 gebedshuizen in Nederland
 - Ongeveer driekwart in religieus gebruik
- Tot 2030 verliezen landelijk zo'n 1.700 kerkgebouwen hun religieuze functie
 - Nadenken over de toekomst
- Een kerkenvisie
 - Een document waarin we gezamenlijk een toekomstperspectief schetsen voor de kerkgebouwen

Nederland	
Kerken	7.110
Inwoners	17 mln
Dichtheid	2.4

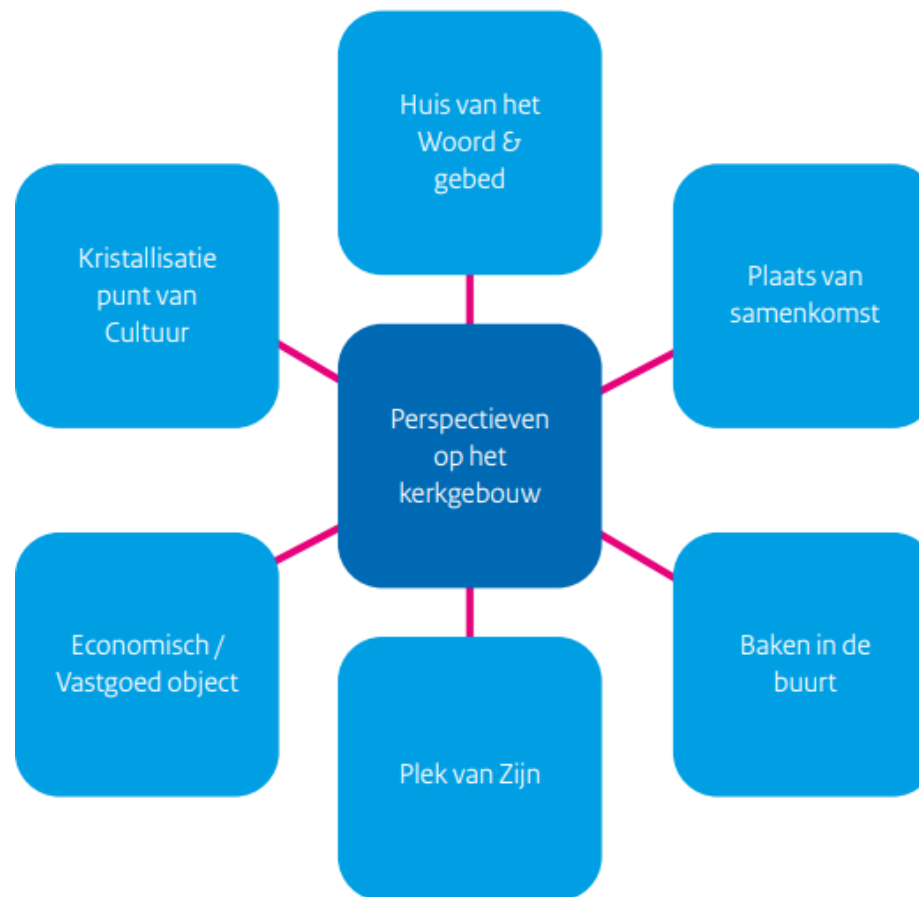
Bron: Kerkenvisies feiten en inzichten (Ministerie van OCW, 2021)

Waarom een kerkenvisie?

“Meer dan 80% van de Nederlanders komt zelden of nooit meer in een kerkgebouw; en een minderheid in Nederland noemt zich nog gelovig.”

(NOS, augustus 2018; CBS, oktober 2018 en SCP, december 2018)

“We willen religieus erfgoed verduurzamen”
(Toekomst Religieus Erfgoed, 28 mei 2019)

(Kerkenvisies feiten en inzichten (Ministerie van OCW, 2021))

“Hoe gaan we zorgvuldig om met de kerkgebouwen?”
(Kerkenvisies feiten en inzichten (Ministerie van OCW, 2021))

“Het is enorm zonde als er kerkgebouwen zomaar verdwijnen terwijl er oplossingen beschikbaar zijn.”
(Kerkenvisies feiten en inzichten (Ministerie van OCW, 2021))

Want: Wat als een kerk 'religieus sluit'?

Het Rumpts Kerkje

(Rumptskerkje.nl, September 2020)

De Terp van Hellowou

(Terpvanhellowou.nl)

Het Dijkkerkje in Vuren

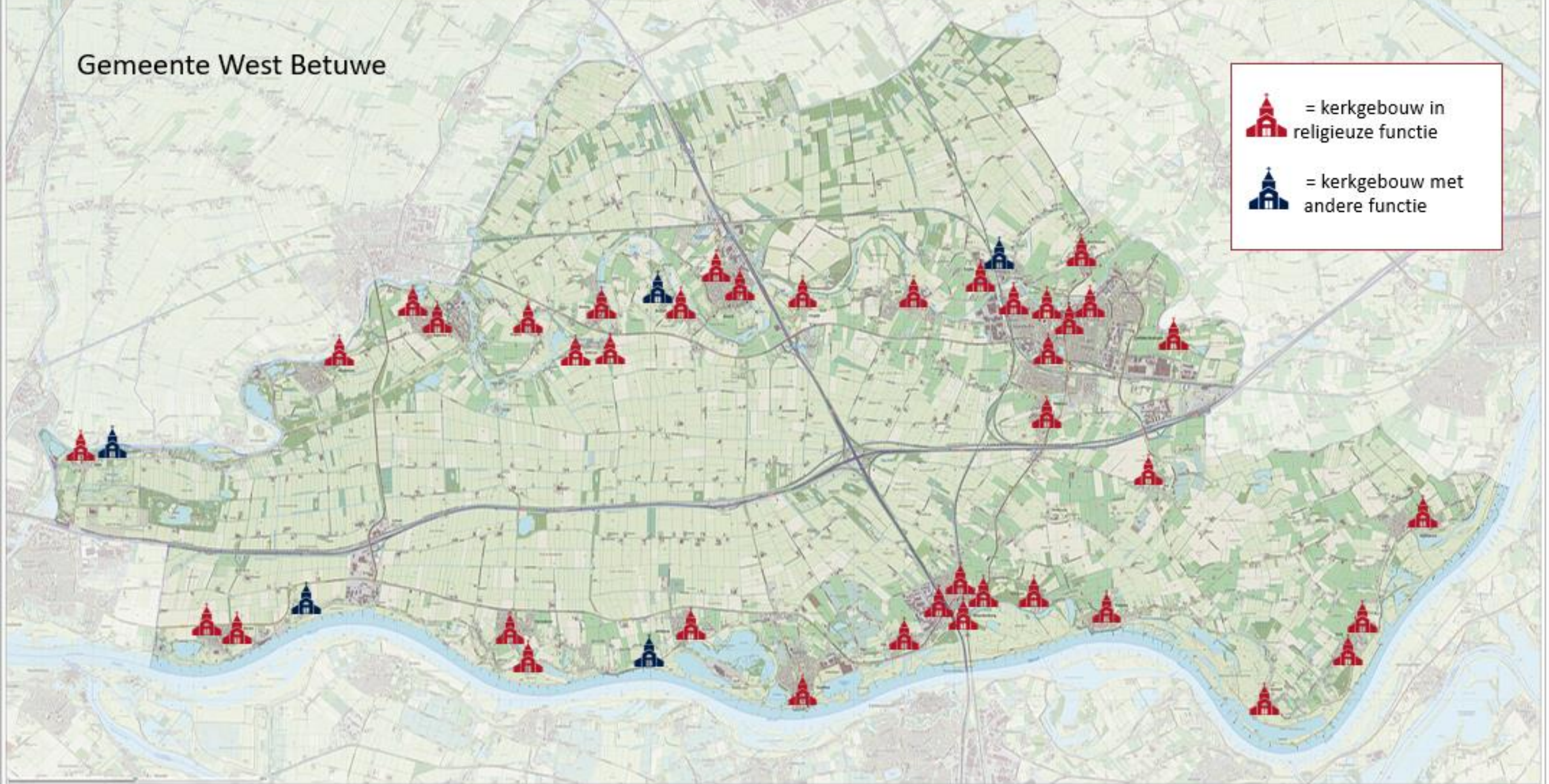

(Google Streetview, 2021)

Gemeente West Betuwe

 = kerkgebouw in religieuze functie

 = kerkgebouw met andere functie

Een inventarisatie bij kerkeigenaren

- Een vragenlijst over het kerkgebouw
- 75% van de kerkeigenaren heeft de vragenlijst ingevuld (34 van de 45 kerkgebouwen)
- Alle kerkelijke gezindte uit de gemeente zijn vertegenwoordigd

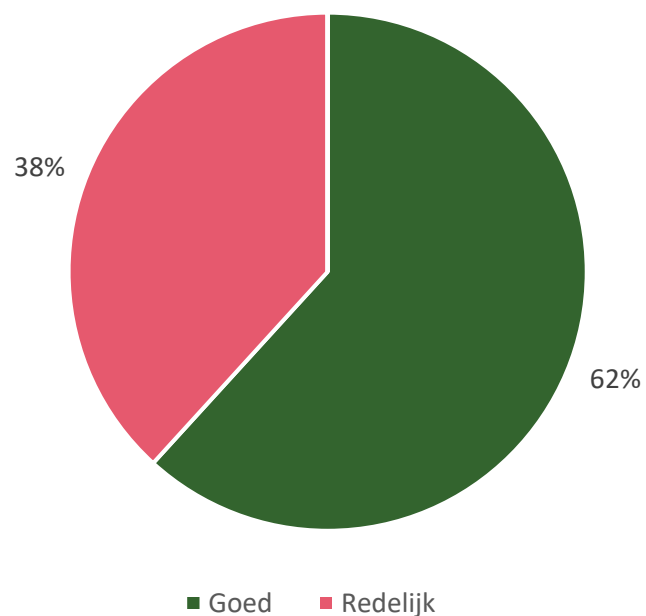

Impressie van kerkgebouwen in West Betuwe

Uitkomsten vragenlijst (1)

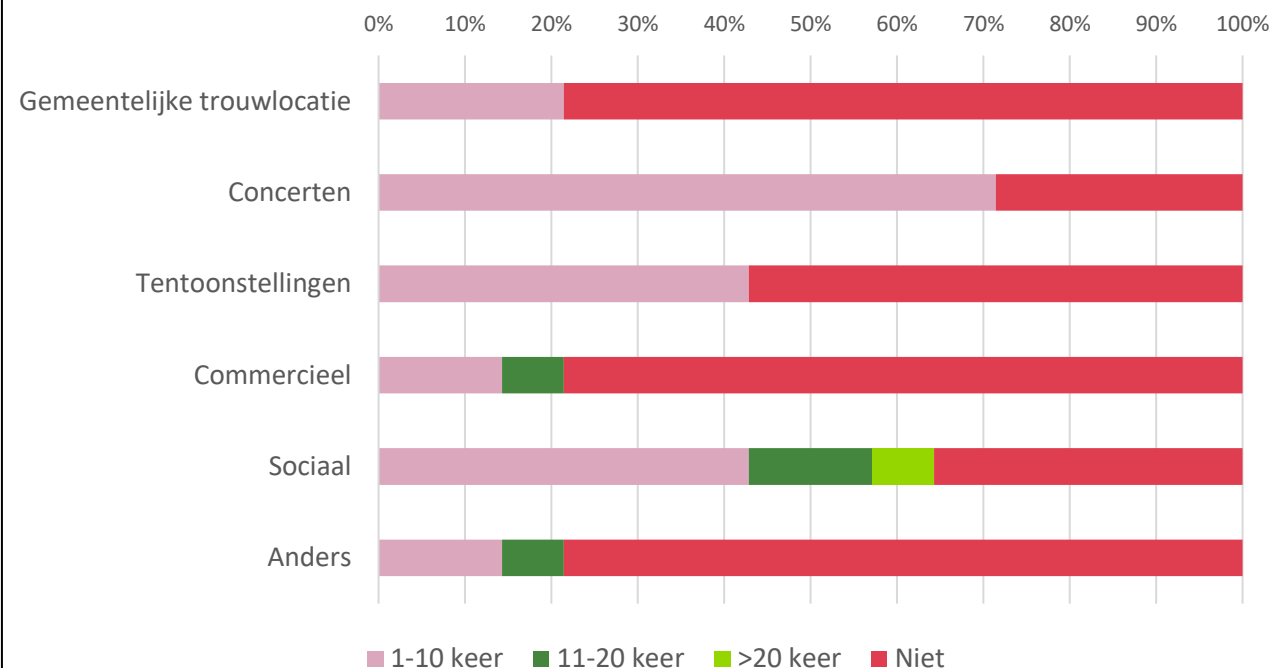
Bouwkundige staat & onderhoud

Hoe is naar uw inschatting de bouwkundige toestand van het kerkgebouw op dit moment?

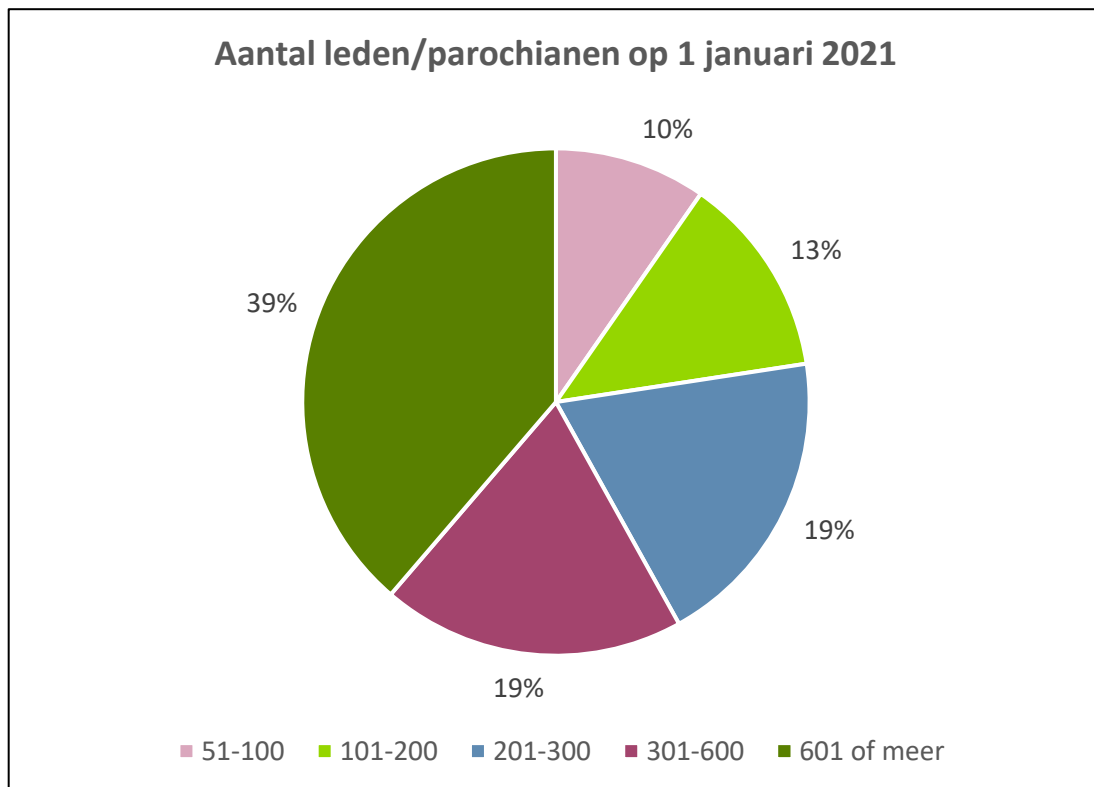
Nevengebruik

Waarvoor wordt het kerkgebouw ook gebruikt? En hoeveel keer per jaar?

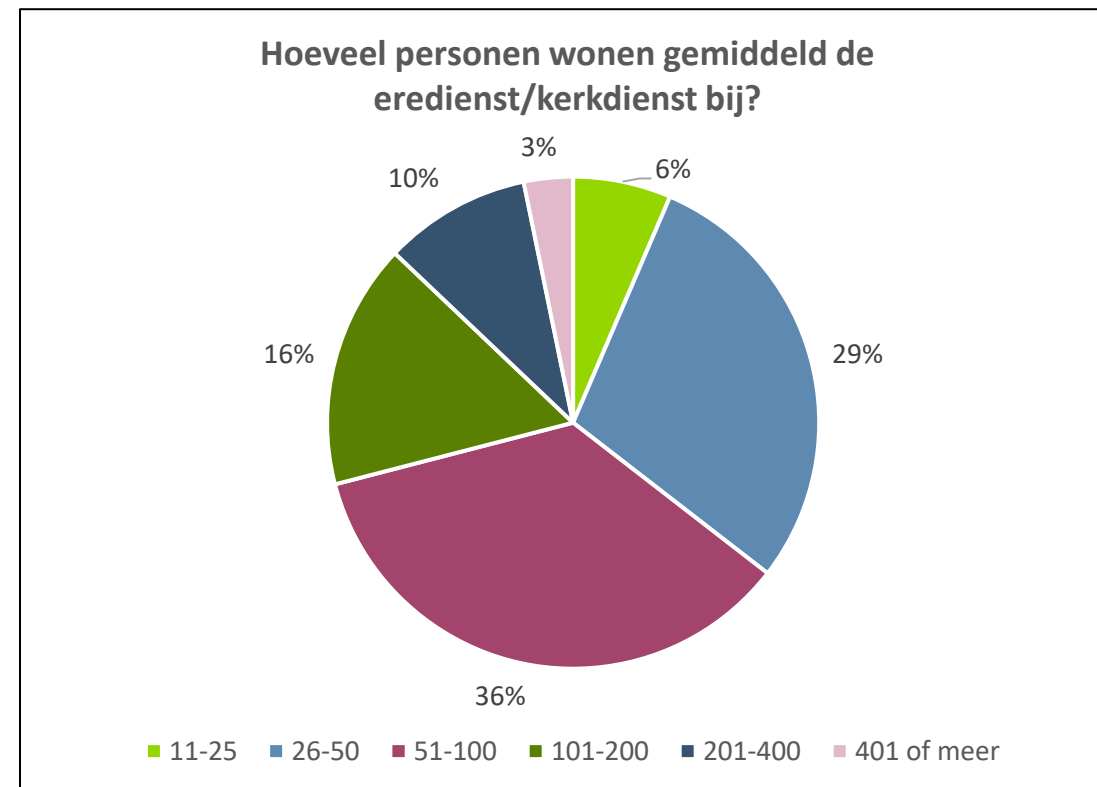

Uitkomsten vragenlijst (2)

Kerkelijk draagvlak

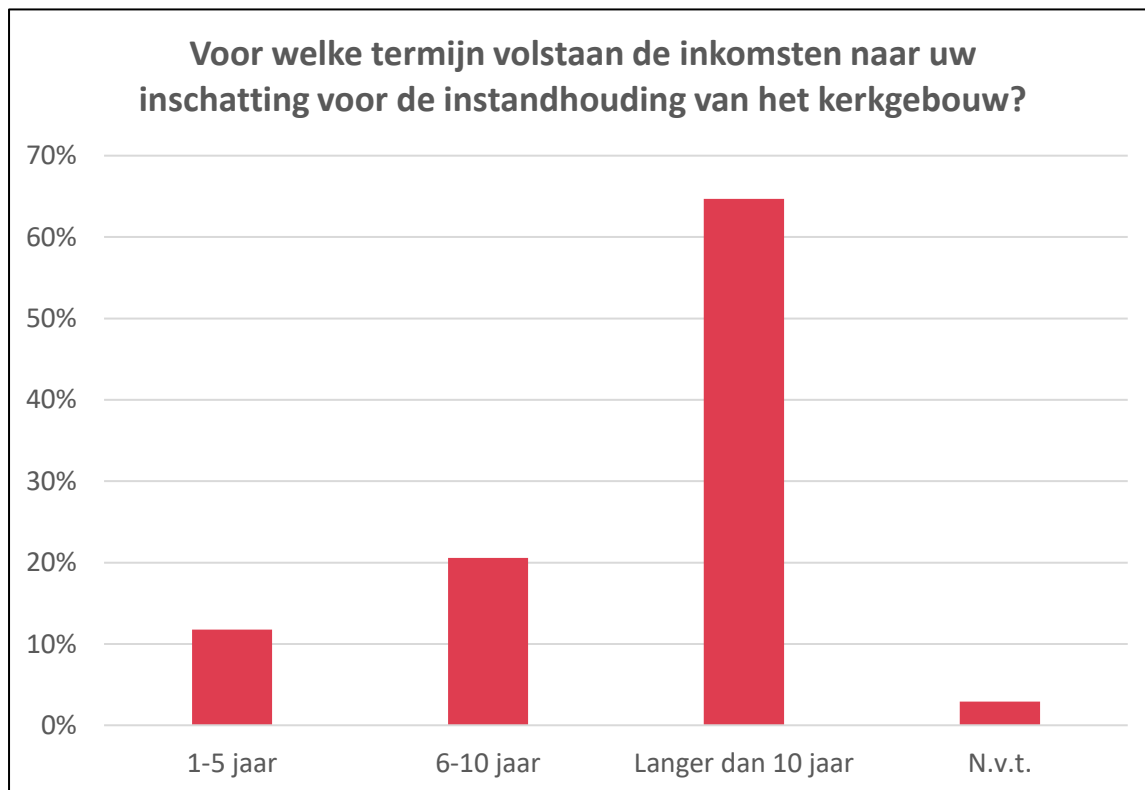

Kerkelijk draagvlak

Uitkomsten vragenlijst (3)

Financieel draagvlak

Ontwikkelingen en/of problematiek

- Onderhoud en onderhoudskosten (10x)
- Energiekosten/duurzaamheidsmaatregelen (7x)
- Terugloop in leden/vrijwilligers/financiële bijdragen (6x)
- Problematiek/ontwikkelingen door COVID (4x)

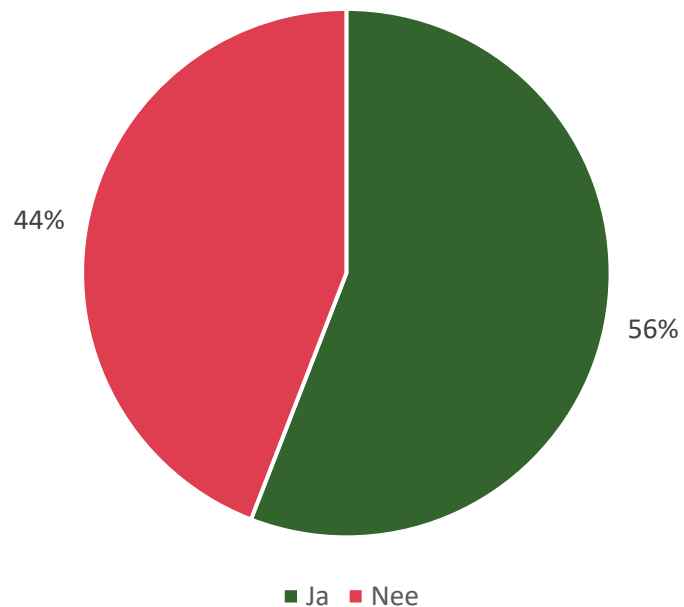
Hulp van gemeente bij ontwikkelingen en/of problematiek

- Subsidies/financiële bijdrage (9x)
- Communicatie/overleg/expertise (8x)
- Activiteiten organiseren in kerkgebouwen (2x)
- Overig (Toezicht & specifieke hulp voor locatie) (5x)

Uitkomsten vragenlijst (4)

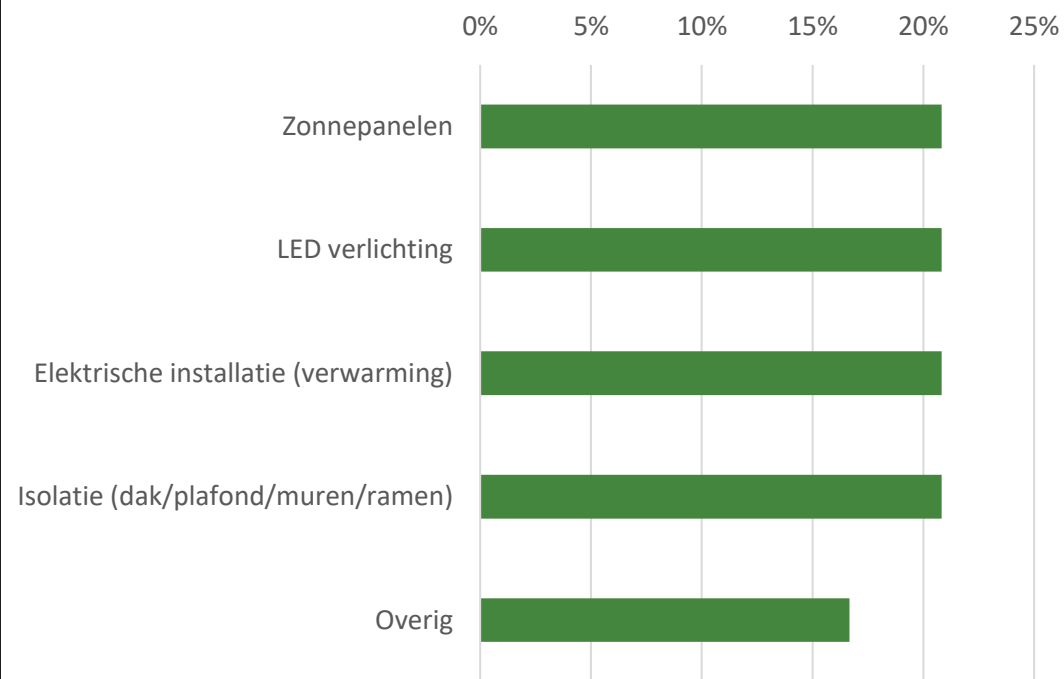
Verduurzaming kerkgebouw

Ziet u zelf in de komende vijf jaar mogelijkheden om het het kerkgebouw (verder) te verduurzamen?

Verduurzaming kerkgebouw

Bij mogelijkheden om te verduurzamen, denk ik aan...

Kerkenvisie & Energie Samen Rivierenland

Waarom?

- Regionaal adviescentrum voor o.a. Gemeente West Betuwe
- Energieloket West Betuwe en Rivierenland
- Kennis van de gemeente en regio
- Kennis van overheidsondersteuning
- Onafhankelijk

Wat?

- Inventarisatie
- Programma van eisen
- Doorrekenen mogelijkheden
- Planvorming
- Begeleiden uitvraag
- Projectbegeleiding
- Oplevering

Hoe?

- Pragmatisch werken vanuit praktijkervaring (ook van monumenten)
- Betrokkenheid van planvorming tot oplevering
- Persoonlijke begeleiding van project
- Bewaking voortgang en kwaliteit project

Kerkgebouw :

Locatie :
 Contactpersoon :
 Kerkbestuur :

Bouwjaar :
 Renovatiejaar :

gebruiksprofiel	
alleen diensten	A
diensten - tentoonstelling	B
diensten + voorstellingen	C
intensief	D

energieverbruik bestaande situatie	
bovengemiddeld	overwogen
gemiddeld	niet mogelijk of reeds aanwezig
zuinig	overwogen
haalbaarheid maatregelen	prioriteit

Opgegeven verbruiksgegevens

Gas m3jyr
 Elektra kWhjyr

jaarverbruik/m2 in NLkerklandschap

Oppervlak m2
 Inhoud m3
 Gebruikers aantal

Kerk		Benchmark	
Gas m3	Elektra kWh	Gas m3	Elektra kWh
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Voor het kunnen vergelijken:
 kWh_e - hoeveelheid benodigde energie
 1 m3 gas = 8,82 kWh_e
 1 kWh elektra = 1 kWh_e

Energiespiegel (energieverbruik in kWh _e per jaar)		
	heden	mogelijk*
verwarming	<input type="text"/>	<input type="text"/>
verlichting	<input type="text"/>	<input type="text"/>
apparatuur	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Stap 1 vraagreductie

Gebruikersgedrag

- Protocol opstellen van gebruik
- Aanwijzen programmabeheerder
- Perioden tussen evenementen verkleinen
- Temperatuurinstellingen afstemmen
- Verlagen ruimtetemperatuur
- Warme kleding in winter
- Verstrekken plaids bij toegang
- Verstrekken voet stoven
- Plekken met koudeval buiten gebruik

	opbrengst in kWh _e *	investering in €	haalbaarheid (VOORBEELD)	profiel A B C D
Protocol opstellen van gebruik	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Aanwijzen programmabeheerder	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Perioden tussen evenementen verkleinen	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Temperatuurinstellingen afstemmen	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Verlagen ruimtetemperatuur	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Warme kleding in winter	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Verstrekken plaids bij toegang	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Verstrekken voet stoven	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Plekken met koudeval buiten gebruik	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐

Bouwkundig

- Kierdichting
- Bodemisolatie
- Vloerisolatie
- Plafondisolatie
- Dakisolatie
- Spouwisolatie
- Opwaarderen beglazing**

	opbrengst in kWh _e *	investering in €	haalbaarheid (VOORBEELD)	profiel A B C D
Kierdichting	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Bodemisolatie	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Vloerisolatie	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Plafondisolatie	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Dakisolatie	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Spouwisolatie	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Opwaarderen beglazing**	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐

Installatietechnisch (klimaat)

- Isoleren cv leidingen
- Hydraulisch inregelen
- Luchtzijdig inregelen
- Klimaatregeling optimaliseren
- Lokale verwarming
- Moderniseren bestaande verwarming
- Opwaarderen ventilatie bestaand
- Vraaggestuurde ventilatie CO₂ / RV
- GebouwBeheerSysteem

	opbrengst in kWh _e *	investering in €	haalbaarheid (VOORBEELD)	profiel A B C D
Isoleren cv leidingen	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Hydraulisch inregelen	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Luchtzijdig inregelen	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Klimaatregeling optimaliseren	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Lokale verwarming	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Moderniseren bestaande verwarming	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Opwaarderen ventilatie bestaand	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Vraaggestuurde ventilatie CO ₂ / RV	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
GebouwBeheerSysteem	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐

Installatietechnisch (verlichting)

- Energiezuinige verlichting (LED)
- Electronische kaarsen

	opbrengst in kWh _e *	investering in €	haalbaarheid (VOORBEELD)	profiel A B C D
Energiezuinige verlichting (LED)	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Electronische kaarsen	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐

Stap 2 Duurzame bronnen

- Zonnepanelen intern
- Zonnepanelen extern
- Warmtepomp
- Biomassa (pellets)
- Warmtenet

	opbrengst in kWh _e *	investering in €	haalbaarheid (VOORBEELD)	profiel A B C D
Zonnepanelen intern	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Zonnepanelen extern	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Warmtepomp	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Biomassa (pellets)	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐
Warmtenet	<input type="text"/>	<input type="text"/>		☐ ☐ ☐ ☐

* bij optimale keuze van maatregelen

** afhankelijk van brandschildering

Menukaart

- Overzicht op 1 A4'tje

Inventarisatie

- huidige situatie
- mogelijke situatie

Benchmark

- hoe staan we er voor

Overzicht mogelijkheden

- kosten vs opbrengsten
- Haalbaarheid
- investeren naar profiel

Sturend

- uitgangspunt voor definitieve planvorming
- volgorde bepaling

nb. Opbrengsten zijn afhankelijk van maatregel volgorde

Vragen n.a.v. de presentatie

- Na het horen van de twee presentaties
 - Heeft u ergens een vraag over?
- Steek uw “digitale handje” op
- **Belangrijk:** verdiepende ronde volgt hierna

Samen voor onze
kerken in West Betuwe

Doorspreken wensen & indrukken

- Uit elkaar in 4 groepen; per groep een gespreksleider
- We gaan werken met een online whiteboard
 - Een aantal thema's om over in gesprek te gaan
 - Antwoorden mag u zelf in het online whiteboard typen
 - De gespreksleiders geven u uitleg en bieden ondersteuning
- Na 40 minuten komen we terug & geeft elke groep een terugkoppeling

Afsluiting en vervolg

- Zijn er afsluitende vragen?
- Resultaten van deze avond worden verwerkt & gedeeld met u
- Heeft u een nabrander? Bel of mail mij
 - Maartje van Reijmersdal - 06 - 2573 1949
maartje.van.reijmersdal@westbetuwe.nl
- Voor de kerkeigenaren: er komt een bijeenkomst waarin we de eerste versie van de kerkenvisie aan u voorleggen

GEMEENTE

**WEST
BETUWE**